

**Черкаський національний університет імені Богдана
Хмельницького**

ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва
Кафедра педагогіки вищої школи та освітнього менеджменту

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Педагогічний контроль в системі освіти

*напрямок підготовки 1801 Специфічні категорії
спеціальність 8.18010021 (8.000005) – „Педагогіка вищої
школи“*

Черкаси – 2014 рік

УДК 378.1
ББК 74.484
М - 54

Рецензент

Л.В. Кондрашова, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Н.В. Касярум, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

**Рекомендовано вченою радою
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
(Протокол № 5 від «18» червня 2013 року)**

М – 54 Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогічний контроль в системі освіти» (галузь знань 1801 специфічні категорії, спеціальність 8.18010021 Педагогіка вищої школи [авт.-упоряд. О. Ю. Цимбал, В. М. Король] – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014. – 54 с.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	5
2. Характеристики самостійної роботи студента.....	6
3. Розподіл СРС і зміст завдань.....	9
4. Контроль виконання СРС.....	22
5. Список рекомендованої літератури.....	23
6. Словник основних понять з навчальної дисципліни педагогічний контроль в системі освіти.....	32

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про самостійну роботу студентів складено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», рекомендацій МОН України.

1.2 У навчальному процесі взаємопов'язані три види навчального навантаження, які і входять у поняття загальної трудомісткості вивчення дисципліни:

- аудиторна робота у вигляді традиційних форм: лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття і т. п.;
- самостійна робота студентів (СРС);
- контактні години, у рамках яких викладач: надає індивідуальні консультації по ходу виконання завдань; здійснює контроль і оцінює результати цих завдань.

1.3 Самостійна робота студентів – це процес активного, цілеспрямованого набуття студентом нових для нього знань і умінь без безпосередньої участі викладачів. СРС повинна бути конкретною за своєю спрямованістю і супроводжуватися ефективним контролем і оцінкою її результатів.

Самостійна робота студента – невід'ємна частина навчальної роботи студента з вивчення дисциплін і курсів, встановлених затвердженим навчальним планом. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше ніж 1/3 та не більше ніж 2/3 від загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. При цьому самостійна робота студента перестає бути допоміжним, другорядним видом навчальної роботи, на самостійне вивчення студентів можуть виноситися цілі теми і розділи дисципліни, що не розглядаються на аудиторних заняттях.

Для організації самостійної роботи перед студентом необхідно чітко поставити мету і завдання навчальної роботи, позначити необхідний результат самостійної роботи і форми контролю отриманих в результаті вивчення знань, умінь, професійних навичок і т. д., надавати інформацію про рекомендовані навчальні і навчально-методичні видання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- Системність знань та засобів навчання;
- Володіння розумовими процесами;
- Мобільність і критичність мислення;
- Володіння засобами обробки інформації;
- Здібність до творчої праці.

Ці рекомендації визначають основні види і форми самостійної роботи студента, норми часу на виконання того або іншого виду роботи.

1.4 Наочно і змістовно СРС визначається державним освітнім стандартом, чинним навчальним планом за освітньою програмою різних форм навчання, робочою програмою навчальної дисципліни **Педагогічний контроль в системі освіти**, засобами забезпечення СРС: підручниками, навчальними посібниками і методичними вказівками, навчально-програмними комплексами і т. д. Конкретні види і способи реалізації СРС пропонуються студентам згідно з робочою програмою навчальної дисципліни в рамках обмежень, що встановлюються діючими нормативними документами.

2. ХАРАКТЕРИСТИКИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

2.1 У ході самостійної роботи, що планується з навчальної дисципліни, студент може:

- освоїти теоретичний матеріал з дисципліни, що вивчається (освоєння лекційного курсу, а також освоєння окремих тем, окремих питань тем, окремих положень і т. д.);

- закріпити знання теоретичного матеріалу, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (вирішення задач, виконання розрахунково-графічних робіт (РГР), виконання контрольних робіт, тестів для самоперевірки);
- застосувати отримані знання і практичні навички для аналізу ситуації і вироблення правильного рішення (підготовка до групової дискусії, підготовлена робота в рамках ділової гри, «кейс стаді» (метод ситуацій), письмовий аналіз конкретної ситуації, розробка проектів і т. д.);
- застосувати отримані знання і уміння для формування власної позиції, теорії, моделі, стратегії розвитку.

2.4 Умовно самостійну роботу студентів можна розділити на *базову* і *додаткову*. Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до поточних аудиторних занять і контрольних заходів для всіх дисциплін навчального плану. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях і як виконані контрольні роботи, тестові завдання, зроблені доповіді й інші форми поточного контролю.

Базова СРС може включати такі види робіт:

- робота з лекційним матеріалом, що передбачає опрацювання конспекту лекцій і навчальної літератури;
- пошук (підбір) і огляд літератури і електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми курсу;
- виконання домашнього завдання або домашньої контрольної роботи, що передбачають вирішення задач, виконання вправ і т. п., що видаються на практичних заняттях ;
- переклад текстів з іноземних мов ;
- вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення;

- підготовка до лабораторних робіт і до практичних і семінарських занять;
- підготовка до контрольної роботи і колоквиуму;
- підготовка до заліку і атестацій;
- написання реферату (есе) із заданої проблеми .

2.5 Додаткова самостійна робота направлена на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. ДСР може включати такі види робіт:

- підготовка до модулю, заліку, іспиту;
- виконання розрахунково-графічної роботи ;
- виконання курсової роботи або проекту ;
- дослідницька робота і участь у наукових студентських конференціях, семінарах і олімпіадах ;
- аналіз наукової публікації з наперед визначеної викладачем теми ;
- аналіз статистичних і фактичних матеріалів за заданою темою, проведення розрахунків, складання схем і моделей на основі статистичних матеріалів ;

2.6 За деякими видами СРС формуються завдання, які, як правило, припускають:

- ✓ цільову установку;
- ✓ мінімально необхідний зміст самостійної роботи;
- ✓ вказівки про форму представлення виконаної роботи (реферат, звіт, пояснювальна записка, результати експерименту, креслення, таблиці, розроблений і спроектований макет і т. д.);
- ✓ інформацію про форму і час звітності (захист звіту на занятті, захист проекту у встановлений на кафедрі час, участь у практичних або семінарських заняттях, написання контрольної роботи за розкладом, здача виконаного завдання на перевірку викладачеві або перевірка викладачем у ході заняття, виступ на розширеному семінарі, участь у наукових студентських конференціях і т. д.);

- ✓ спосіб оцінювання виконання завдання в рамках кредитово-модульної системи.

3. РОЗПОДІЛ СРС І ЗМІСТ ЗАВДАНЬ

Мета навчальної дисципліни **Педагогічний контроль в системі освіти** – теоретична і практична підготовка студентів до здійснення у навчальних закладах педагогічного контролю. Педагогічний контроль значно поширює свої функції, що зумовлює появу нових форм і методів його проведення. Процеси, що відбуваються у цьому напрямку потребують осмислення як викладачами, так і студентами.

На самостійну роботу студента в межах навчальної дисципліни відведена така кількість годин:

денна форма навчання – 156 годин;

заочна форма навчання – 200 годин.

Самостійна робота з навчальної дисципліни **Педагогічний контроль в системі освіти** спрямована на формування у магістрантів повноцінної навчально-пізнавальної діяльності, умінь аналізувати та порівнювати отримані знання тих, хто навчається.

Завдання дисципліни:

- формування системи знань і вмінь щодо використання сучасних форм, методів здійснення педагогічного контролю, педагогічної діагностики, моніторингу навчання;
- формування мотивації здійснення педагогічного контролю у магістрантів;
- формування умінь підготовки і здійснення тестового контролю;
- формування умінь обробки отриманих за допомогою тестування результатів контролю навчальних досягнень студентів;
- розвиток аналітичних умінь магістрантів в процесі проведення педагогічної діагностики, моніторингу;

- залучення магістрантів до проведення педагогічної діагностики ставлення студентів університету до проведення контролю навчальних досягнень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: функції контролю освіти; методи педагогічних вимірювань; організаційно-технічне забезпечення психодіагностичних вимірювань; інформаційно-технологічне забезпечення діагностики якості вищої освіти; усвідомити різницю між формами тестових завдань, які найбільш відповідають цілям діагностики рівня якості освітньої або професійної підготовки

вміти: розробляти план тесту; уміти створювати систему базових тестових завдань; уміти проводити у складі тестової комісії за допомогою відповідної методики експертизу системи базових тестових завдань з метою її оптимізації; уміти, використовуючи базову систему тестових завдань за допомогою уніфікованої технології проведення педагогічних вимірювань, здійснювати пілотні тестування на репрезентативній виборці тих, хто навчається; уміти, використовуючи результати пілотних тестувань за допомогою технології психологічного аналізу тесту і тестових завдань, проводити стандартизацію тесту, тобто встановлювати діагностичні властивості тесту через визначення певних статистичних параметрів.

Вимоги до виконання самостійної роботи:

1. Робота має бути зроблена до визначених термінів. Магістрант має звітуватися перед викладачем про результати її виконання.

2. Магістрант повинен опрацювати теоретичний матеріал і питання для самостійної роботи до практичного заняття з даної теми.

3. Практичні завдання для самостійної роботи виконуються магістрантом протягом одного тижня з дня їх отримання.

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет курсу „Педагогічний контроль в системі освіти”, функції контролю освіти”	10/20
2	Тест як інструмент педагогічних вимірювань	16/20
3	Тест і тестові завдання	20/20
4	Проектування системи базових тестових завдань	20/20
5	Організаційно-технічне забезпечення психодіагностичних вимірювань	10/20
6	Інформаційно-технологічне забезпечення діагностики якості вищої освіти	10/20
7	Обробка результатів тестування і визначення якості тесту	20/30
8	Шкалювання результатів педагогічних вимірювань	25/25
9	Методи порівняння й інтегрування результатів педагогічних вимірювань	25/25
	Разом	156/200

Розподіл завдань СРС по темам з видами контролю.

Тема	Завдання самостійної роботи	Вид, форма самостійної роботи
Предмет курсу „Педагогічний контроль в системі освіти”, функції контролю освіти”	1. Опрацювати роботу: Аванесов В.С. Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе. – М.: МИСиС, 1989. – 166	1. Виписати основи наукової організації контролю у вищій школі за В.С. Авансови м.

	<p>с.,</p> <p>2. Опрацювати роботу: Архангельський С. И., Мизинцев В.П. Качественно-количественные критерии оценки научно-познавательного процесса. «Новые методы и средства обучения. – М.: Знание, 1989. – № 3 (7). – С. 3-42.</p> <p>3. Опрацювати роботу: Безпалько В.П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний // Советская педагогика – № 3. – 1968. – С. 52-69.</p>	<p>2. Проаналізувати критерії оцінки знань.</p> <p>3. Представити досвід здійснення контролю навчальних досягнень</p>
<p>Тест як інструмент педагогічних вимірювань</p>	<p>1. Опрацювати роботу: Епанчишин Г. Из истории тестов: о применении тестов в образовании // Высшее образование в России. – 2003. – №3. – С.131-132.</p> <p>2. Опрацювати</p>	<p>1. Визначити етапи історії тестів (письмово в робочому зошиті)</p> <p>2. Проаналізувати теорії</p>

	<p>роботу: Шпільовий В.Д., Жила В.Г. Створення тестів та проведення тестового контролю якості підготовки. – Луганськ: СУДУ, 1997. – 78 с.</p>	<p>тестів (письмово в робочому зошиті)</p>
Тест і тестові завдання	<p>1.Розробити навчальні батареї тестів різних форм з дисципліни за вибором магістранта 2. Сформулювати достойнства і недоліки тестового контролю</p>	<p>1.Провести тестування студентів і здійснити аналіз результатів навчальних досягнень студентів <i>Співбесіда</i></p>
Проектування системи базових тестових завдань	<p>1.Розробити як приклад поле знань з дисципліни: «Педагогічний контроль як складова навчального процесу, педагогічної діагностики навчальних досягнень» 2.Розробити тест з дисципліни «Педагогічний контроль як</p>	<p><i>Письмовий звіт</i></p> <p>2.Провести тест в академічній групі і зробити</p>

	<p>складова навчального процесу, педагогічної діагностики навчальних досягнень» з використанням тестів різних форм</p> <p>3.Визначити особливості досвіду використання тестового контролю за працюю: «Педагогічний контроль як складова навчального процесу, педагогічної діагностики навчальних досягнень»</p>	<p>кількісний і якісний аналіз навчальних досягнень магістрантів</p> <p><i>Індивідуальна співбесіда</i></p>
<p>Організаційно-технічне забезпечення психодіагностичних вимірювань</p>	<p>1.Опрацювати наступну літературу: 1.Артюшин Г. Ш. Тестовий контроль як фактор активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів // Практична психологія та соціальна робота. –</p>	<p>1.На основі рекомендованої літератури визначити функції психодіагностичних вимірювань</p> <p>2.На основі рекомендованої літератури створити</p>

	<p>2001.–№6–С.50-52.</p> <p>2.Битинас Б. П., Катаева Л. И. Педагогическая диагностика: сущность, функции, перспективы //Педагогика.–1993.–№2.–С.10–15.</p> <p>3. Бочарнікова В.М. Стимулююча функція контролю знань, умінь і навичок студентів вищої школи: Дис. ... канд.. пед. наук: 13.00.01.–Черкаси, 1999. – 208 с.</p>	<p>методику психодіагностичного вимірювання за заданою проблемою</p> <p>3.Обґрунтувати переваги відібраних методів психодіагностичного вимірювання</p>
<p>Інформаційно-технологічне забезпечення діагностики вищої освіти</p> <p>якості</p>	<p>1.Опрацювати роботи: Єрмола А. Державна система моніторингу якості освіти – необхідна умова трансформаційних процесів освітньої сфери / А. Єрмола //Освіта і управління.–2005.–№1.–С.100-103.</p> <p>Булах І.Є. Теорія і методика комп'ютерного тестування</p>	<p>1.Визначити значення державної системи моніторингу для здійснення трансформаційних процесів освітньої сфери</p> <p>Обґрунтувати переваги комп'ютерної технології тестування</p>

	<p>успішності навчання: Дис. докт. пед. наук: 13.00.01. – К., 1995. – 430 с.</p> <p>Васильев Г.И. Использование класса ПЭВМ для массированного контроля знаний в институте // Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України: Матеріали IV Української науково-метод. Конференції. – Одеса, 1997. – С. 65-68.</p> <p>Дубова Г.М., Клочко В.І. Контроль і оцінка знань студентів засобами НІТН// Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України: Матеріали IV Української науково-методичної конф. – Одеса., 1997. – С. 68-70.</p>	<p>успішності навчання</p> <p>2. На основі аналізу рекомендованої літератури виявити недоліки комп'ютерної технології тестування успішності навчання</p>
<p>Обробка результатів тестування і</p>	<p>1.Опрацювати роботу:</p>	<p><i>Контрольна робота:</i></p>

<p>визначення якості тесту</p>	<p>Шпільовий В.Д., Жила В.Г. Створення тестів та проведення тестового контролю якості підготовки. – Луганськ: СУДУ, 1997. – 78 с.].</p>	<p>1. Побудувати матрицю результатів проведення пілотного тестування 2. Побудувати впорядковану матрицю результатів проведеного пілотного тестування 3. Побудувати кореляційну матрицю результатів проведеного пілотного тестування 4. Визначити надійність розробленого тесту з використанням наступних способів (за вибором): коефіцієнт кореляції між двома паралельними тестами за участю однієї й тієї ж групи</p>
--------------------------------	---	---

		<p>осіб; коєфіцієнт кореляції між результатами двох тестувань однієї й тієї ж групи осіб за допомогою одного тесту через певний проміжок часу; коєфіцієнт кореляції між результатами тестування і результатами експертних оцінок; формула Спірмена-Брауна; інші формули за вибором 5. Обґрунтувати валідність розробленого тесту.</p>
<p>Шкалювання результатів педагогічних вимірювань</p>	<p>1. Опрацювати роботу: Хубаєв Г. О построении шкалы оценок в системах</p>	<p>1. Визначити можливості побудови шкали оцінок за</p>

	<p>тестирования // Высшее образование в России. – 1996. – №1. – С.122-125.</p>	<p>результатами тестування на основі цієї праці. 3. Перевірити можливості використання різних варіантів шкалювання на результатах свого дослідження</p>
<p>Методи порівняння й інтегрування результатів педагогічних вимірювань</p>	<p>1.Опрацювати роботу: Величко П.М., Кругліков В.І., Луфренко В.П. Про один із способів визначення рейтингу студента у процесі навчання // Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів. – К.: УМК ВО, 1992. – С. 49-53.</p>	<p>1. З'ясувати особливості досвіду здійснення рейтингу студентів за вказаною працею. 2.На основі опрацювання рекомендованої літератури визначити призначення загальнонаукових і емпіричних методів дослідження (<i>співбесіда</i>). 2.</p>

		Представити результати використання методу порівняння у власному дослідженні (<i>письмовий звіт</i>)
--	--	--

Індивідуальні завдання

Теми рефератів з курсу

1. Суть функцій контролю знань студентів
2. Розвиваюча, навчальна і виховна функції контролю навчальних досягнень
3. Контролююча, перевірна, констатуюча функції контролю навчальних досягнень студентів
4. Стимулююча, активізуюча, оптимізуюча функції контролю навчальних досягнень студентів
5. Закріплююча, повторююча, дисциплінуюча функції контроль навчальних досягнень студентів
6. Коригуюча, керуюча, комунікативна функції контролю навчальних досягнень студентів
7. Оцінна, діагностична, керуюча функції контролю навчальних досягнень студентів
8. Вплив залякуючої, караючої функцій контролю на результати навчальних досягнень студентів
9. Організація контролю навчальної діяльності студентів в умовах педагогічного співробітництва
10. Основи наукової організації педагогічного контролю у вищій школі
11. Рейтингова технологія навчання у вищих закладах освіти

12. Якісно-кількісні критерії оцінки науково-пізнавального процесу у вищій школі
13. Навченість як головна перемінна шкали оцінок, градації контингенту і функції оцінювання
14. Науково-методичні основи визначення рейтингу та вдосконалення системи підвищення якості освіти
15. Психолого-педагогічна діагностика інтелекту і особистості
16. Методи контролю та оцінювання рівня знань
17. Можливості використання комп'ютера в організації контролю навчальних досягнень студентів
18. Індивідуально-психологічні особливості студентів з різним рівнем навчальних досягнень
19. Педагогічний контроль і форми тестових завдань
20. Посилення навчально-розвивальних можливостей поточного контролю знань студентів
21. Концептуальні та процесуальні основи технології діагностування творчих самостійних робіт студентів
22. Авторитет оцінки у вищій школі
23. Тестування студентів: достоїнства і недоліки
24. Навчання студентів діагностики виховної роботи як елемент підготовки до педагогічної практики
25. Система контролю знань і вмінь студентів у процесі роботи за модульною технологією
26. Моніторинг розвитку навчальної діяльності студентів вищих закладів освіти
27. Використання тесту як загальнонаукового діагностичного методу у ВНЗ
28. Побудова шкали оцінок у системах тестування студентів
29. Навчальний процес у вищій школі, його закономірні основи і методи
30. Кількісні оцінки успішності навчальної діяльності студентів вищої школи

4. КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ СРС

4.1 Контроль знань і виконання СРС проводиться відповідно до вимог.

4.2 Рекомендовані і застосовуються такі форми контролю СРС:

- проведення екзамену;
- проведення заліку;
- тестування;
- колоквіум;
- проведення контрольних (самостійних) робіт;
- письмові опити (або диктанти) з теорії;
- перевірка домашніх завдань;
- прослуховування доповіді з самостійно вивчених тем;
- захист реферату;
- захист комплексу лабораторних робіт;
- захист курсових проектів і курсових робіт;
- перевірка перекладів іноземних текстів.

Можливим є застосування й інших форм контролю СРС.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аванесов В.С. Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе. – М.: МИСиС, 1989. – 166 с.
2. Композиция тестовых заданий // Химия в школе. – 1993. – № 1. – С. 24-25.
3. Айнштейн В. Г., Гольцова И. Г. Об адекватности экзаменационных оценок // Высшее образование в России. – 1993. – №3. – С. 40-42.
4. Аллахвердиева Д. Т. Опыт применения тестов для дидактической экспертизы обучения // Высшее образование в России. – 1993. – №2. – С.102-104.
5. Андриючук А.О., Задорожня О.М. Рейтингова технологія навчання у вищих та середніх закладах освіти. – Луганськ: Східноєвропейський державний університет, 1997. – 52 с.
6. Армутлийска Д. Количественные оценки успеваемости // Советская педагогика. – 1986. – № 10. – С. 49-52.
7. Артюшин Г. Ш. Тестовий контроль як фактор активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – №6. – С.50-52.
8. Архагельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – М.: Высшая школа, 1980. – 368 с.
9. Архангельский С.И., Мизинцев В.П. Качественно-количественные критерии оценки научно-познавательного процесса. «Новые методы и средства обучения. – М.: Знание, 1989. – № 3 (7). – С. 3-42.
10. Архангельский С.И., Мизинцев В.П., Кочергин А.В. Обученность – главная переменная шкалы отметок, градации контингента и функции оценивания учителя. М.: Знание, 1985. – 102 с.

11. Бабінець С. До питання моніторингу як засобу прогнозування педагогічної діяльності / С. Бабінець // Освіта і управління. – 2003. – № 3. – С. 125-127.
12. Белоногова Л.А. Сучасні підходи для оцінювання якості освіти у школі // Педагогіка № 6. 2008 з. 20-27.
13. Берещук М., Стадник Г. Науково-методичні основи визначення рейтингу та вдосконалення системи підвищення якості освіти // Вища школа. – 2003. – №4-5. – С.31-42.
14. Беспалько В.П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний // Советская педагогика – № 3. – 1968. – С. 52-69.
15. Битинас Б. П., Катаева Л. И. Педагогическая диагностика: сущность, функции, перспективы // Педагогика. – 1993. – №2. – С. 10–15.
16. Битинас Б.П., Голубев Н.К. Введение в диагностику воспитания. – М., 1989.
17. Блейхер В. М., Бурлачук Л. Ф. Психологическая диагностика интеллекта и личности. – К.: Вища школа, 1978. – 144 с.
18. Бодалёв А.А. Вопросы диагностики и прогнозирования в воспитании учащихся . – Вып. 1.2. – Красноярск, 1979, 1981.
19. Бодаренко М.А. Дидактические основы организации программированного контроля знаний студентов: Дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Ростов-на-Дону, 1972. – 200 с.
20. Бондарчук Ю.В. Рейтинговый контроль в логічних блоках структурах нових технологій навчання студентів // Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів. – К.: УМК ВО, 1992. – С. 70-71.
21. Бочарнікова В.М. Багатобальна шкала оцінювання в навчальному процесі // Інформаційні технології в науці та освіті: Матеріали Всеукраїнської конференції молодих науковців. – Ч. 2. – Черкаси, 1977. – С. 224-235.

22. Бочарнікова В.М. Стимулююча функція контролю знань, умінь і навичок студентів вищої школи: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Черкаси, 1999. – 208 с.
23. Булах І.Є. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання: Дис. докт. пед. наук: 13.00.01. – К., 1995. – 430 с.
24. Булах І.Є., Шило І.М. Мотивація навчання і валідація оцінювання рівня знань // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 125-130.
25. Булах І. Методи контролю та оцінювання рівня знань // Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України / За заг. Ред. В. Зубка. – К.: КМААcademia, 1997. – С. 169-185.
26. Васильєв Г.И. Использование класса ПЭВМ для массированного контроля знаний в институте // Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України: Матеріали IV Української науково-метод. Конференції. – Одеса, 1997. – С. 65-68.
27. Величко П.М., Кругліков В.І., Луфренко В.П. Про один із способів визначення рейтингу студента у процесі навчання // Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів. – К.: УМК ВО, 1992. – С. 49-53.
28. Володин Б.В. Педагогические особенности разработки и применения тестов в высшей школе: Автореф. дисс ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Л., 1996. – 24 с.
29. Воробець З.Д., Воробець Н.М. Педагогічний контроль і форми тестових завдань. – Львів: Львівський державний університет, 1993. – 40 с.
30. Гапон В. В. Вимоги до підготовки спеціалістів у галузі освіти в сучасних умовах та прогнозування соціально-економічних показників діяльності вищих навчальних закладів // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. Вип.. 28. – К.: НМЦВО, 2002. – С.3-16.
31. Гудыма А.П. Усиление обучающее-развивающих возможностей текущего контроля знаний студентов:

- Автореф. дисс. ... канд. пед. Наук: 13.00.01. – Казань, 1981. – 25 с.
32. Делікатний К.Г. Авторитет оцінки . – Серія 7: Педагогічна. – № 16. – К.: Знання, 1986. – 48 с.
 33. Демченко О.М. Концептуальні та процесуальні основи експериментальної технології діагностування творчих самостійних робіт студентів // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова: Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Зб. Наукових праць. – Вип. 3(13). – К.: НПУ, 2005. – 290 с.
 34. Дзундза А. Вища школа: до проблем тестування // Освіта і управління. – 2003. – №3. – С.114-118.
 35. Дубова Г.М., Клочко В.І. Контроль і оцінка знань студентів засобами НІТН // Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України: Матеріали IV Української науково-методичної конф.. – Одеса., 1997. – С. 68-70.
 36. Епанчишина Г. Из истории тестов: о применении тестов в образовании // Высшее образование в России. – 2003. – №3. – С.131-132.
 37. Єрмола А. Державна система моніторингу якості освіти – необхідна умова трансформаційних процесів освітньої сфери / А. Єрмола // Освіта і управління. – 2005. – № 1. – С. 100-103.
 38. Кабанов А. А. Тестирование студентов: Достоинства и недостатки // Педагогика. – 1999. – №2. – С.66-69.
 39. Кобзарь Б.С., Макарова Л.М. Обучение студентов диагностике воспитательной работы // Педагогика. – 1993. – № 1. – С.
 40. Ковешникова В.Г., Федченко С.М., Погуда А.А. Питання вдосконалення педагогічного контролю в вузі // Рейтинговая система оценки успеваемости студентов. – К.: УМК ВО, 1992. – С 51-58.

41. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. / Л.О. Кухар, В.П. Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.
42. Кочетков А.И., Коломенский Я.П., Верцинская Н.Н. и др. Педагогическая диагностика в школе. – Минск, 1987.
43. Кузьмінський А. І., Єфименко В. І. Тест навчальних досягнень особистості як засіб педагогічного вимірювання: Навч. Посібник. Черкаси: ЧДУ, 2002. – 63 с.
44. Куклин В. Ж. , Мешалкин В. И., Наводнов В. Г., Савельев Б. А. О компьютерной технологии оценки качества знаний // Высшее образование в России. – 1993. – №2. – С.146-153.
45. Кулакова Т.Б. Профессиограмма как важный компонент диагностики будущих учителей // Розвиток особистості а полікультурному освітньому просторі: Зб. Матеріалів Міжнародного конгресу – IV Слов'янські педагогічні читання. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2005. – 338 с. – С. 165-167.
46. Лешова Н., Співака О. Оцінювання знань студентів методом тестування // Рідна школа. – 2000. – №4. – С.69-70.
47. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти / О.І. Ляшенко // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1. – С.
48. Майоров А. Н., Сахарчук Л. Б., Сотов А. В. Элементы педагогического мониторинга и региональных стандартов в управлении. – СПб., 1992.
49. Майоров О.Н. Теорія і практика створення тестів системи освіти. –М., 2000.
50. Макарова Т.Е. Содержание и методы обучения будущих учителей культуре педагогического диагностирования: Дисс. ... канд. Пед. наук. – Самара: Изд-во СамГПУ, 1998. – С. 20-46.
51. Максимов В.Г. Общие принципы и уровни диагностического исследования педагогических явлений /

- В.Г. Максимов // Педагогическая диагностика в школе: Учеб. Пособие для студентов высш. Учеб. Заведений, обучающихся по спец. 031000 – Педагогика и психология .В.Г. Максимов; Междунар. АН пед. образования. – М., Академия, 2002. – С. 56-63.
52. Максимов В. Г. Педагогическая диагностика в школе: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 272 с.
53. Мешков Н.И. Психолого-педагогические факторы академической успеваемости. – Саранск, 1991. – 134 с.
54. Мойсенюк Н.С. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.С. Мойсенюк. – 3-є видання, доповнене. – К., 2001. – 2001. – 608 с.
55. Моніторинг стандартів освіти. Присвячено Джонові Ф. Ківзу /Ред.. А. Тайджнман, А. Послтвейт. – Львів: Літопис, 2003. – 328 с.
56. Моніторинг як засіб вивчення й оцінки управління освітніми системами / А.М. Єрмола // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки України, Наук.-метод. центр вищої освіти. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2003. – Вип. 33. – С. 193-208.
57. Ніколаєвська А. Викладання очима студента: досвід організації та проведення моніторингу / А. Ніколаєвська // Вища освіта України. – 2005. – № 1. – С. 26-28.
58. Нохрина Н. Н. Тест как общенаучный диагностический метод // Социологические исследования (СОЦИС). – 2005. – №1. – С. 118-125.
59. Осадчук А.І. Суть і види контролю перевірки знань учнів // Історія в школі. – 2001. – № 1. – С. 2-7
60. Педагогическая диагностика в школе / А. И. Кочетов, Я. Л. Коломинский, И. И. Прокопьев и др.; Под ред. А. И. Кочетова. – Мн., Нар. асвета, 1987. – 223 с.
61. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів. – К., 1998.

62. Подласый И.П. Новый курс: Учебник для студентов педагогических вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 576с.
63. Проблеми освіти: Наук.-метод. Зб.: Вип.. 33 / М-во освіти і науки України, наук.-метод. Центр вищої освіти; Редкол.: В.Г. Кремень (гол. Ред.) та ін. – К.: Наук.-метод. Центр вищої освіти, 2003. – 315 с (С. 193-208)
64. Про моніторинг якості початкової освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2005. – № 9. – С. 28-32.
65. Процесс учения: контроль, диагностика, коррекция, оценка / Под ред. Е. Д. Божович / Учебное пособие. – Московский психолого-социальный институт, 1999. – 224 с.
66. Психологическая диагностика: Учебник для вузов / Под ред. М. К. Акимовой, К. М. Гуревич. – СПб.: Питер, 2003. – 652 с.
67. Рамен Дж. Педагогическое тестирование. – М., 1991.
68. Ржецкий Н.Н. Функции контроля и его роль в организации самостоятельной работы студентов // Проблемы высшей школы . – К.: Вища школа, 1976. – Вып. 24. – С. 67-74.
69. Романенко Ю. Моніторинг якості знань учнів у загальноосвітніх школах: експеримент, практика управління / Ю. Романенко // Освіта і управління. – 2004. – № 1. – С. 133-138.
70. Романишина Л.М. Система контроля знаний и умений студентов при работе по модульной технологии. – Тернополь: СПМ Астон, 1997. – 180 с.
71. Рябова З.В. Моніторинг розвитку навчальної діяльності учнів 6-7 річного віку: Автореф. Дис. ... канд.. пед. наук: Спеціальність: 13.00.01 / З.В. Рябова Центр. Ін-т післядипломної пед. освіти АПН України; Цент. Ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – Захищена 21.12.2004. – К., 2004. – 20 с.

72. Скопылатов И. А., Ефремов О. Ю. Система педагогической диагностики в вузе // Педагогика. – 2001. – №7. – С. 58–62.
73. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. – М.: Аспект-Пресс, 1995.
74. Стоунс Э. Психопедагогика. – М., 1984. – 238с.
75. Ухань П.С. Контроль знань, вмінь і навичок учнів на уроках інформатики: Автореф. Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / П.С. Ухань; Нац. Пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – 17 с.
76. Хубаев Г. О построении шкалы оценок в системах тестирования // Высшее образование в России. – 1996. – №1. – С.122-125.
77. Хуторской А. В. Современная дидактика: Учебник для вузов. – СПб: Питер, 2001. – 544 с.
78. Цехмістрова Г.С. На рівні міжнародних вимог: Освітні інновації у вищих навчальних закладах / Г.С. Цехмістрова // Гуманітарні науки. – 2003. – № 2. – С. 32-39.
79. Чельшкова М.Б. Организация контроля учебной деятельности студентов в условиях педагогического сотрудничества: Автореф. дис. ... канд. пед. Наук: 13.00.01. – К., 1990. – 22 с.
80. Шевелева Г. М. Диагностическое тестирование предметных знаний первокурсников // Педагогика. - 2001. – №7. – С. 53–58.
81. Шишов С. Е., Кальней В. А. Школа: мониторинг качества образования. – М.: Педагогическое общество России, 2000. – 320 с.
82. Юзбашева Г.С. Тематичний контроль знань учнів з хімії в умовах рейтингового оцінювання: Автореф. Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – К., 2001. – 20 с.

83. http://pidruchniki.ws/18421120/pedagogika/osnovi_pedagogichnogo_kontrolyu_vischih_navchalnih_zakladah_osnovni_formi_yogo_zdiysnennya
84. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkmu/2012_3/Artemova.pdf
85. <http://e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/ankova-p-mon-toring-jakost-osv-ti-u-vnz.html>
86. <http://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/kt.pdf>
87. <http://zi.zavantag.com/docs/314/index-86368.html>

6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ОСВІТИ.

1. **Адаптація тесту** – комплекс заходів, що забезпечують адекватність тесту в нових умовах його застосування.
2. **Адаптивність** (від лат. *adaptatio* – пристосування) – інтеграційна властивість, що характеризує тенденцію функціонування особистості як цілеспрямованої системи, що визначається відповідністю (адаптивністю), відносною невідповідністю (неадаптивністю), крайнім ступенем невідповідності або відсутністю можливості адаптації (деадаптивністю) між цілями і спрямованістю особистості і результатами, що досягаються в процесі життєдіяльності.
3. **Бакалаврська випускна робота** – кваліфікаційна наукова робота, яка є свідченням наявності у студента, який одержує базову вищу освіту, фундаментальних і спеціальних знань та вмінь щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), достатніх для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді суспільної діяльності. Готується протягом року, захищається студентом перед екзаменаційною комісією.
4. **Валідність тесту** – встановлення адекватності методу вимірювання поставленій меті; після визначення об'єкта вимірювання (знання, здібності, інтереси, мотиви тощо) постає завдання підбору чи створення методу, придатного для вимірювання; характеристики придатності методу вимірювання для досягнення поставленої мети; тест не можна називати валідним без зазначення сфери його використання (необхідно уточнювати, валідний для чого, для якої групи, для яких умов і т. ін.); чим точніше зміст тесту відображає зміст об'єкта вимірювання, тим більше його можна вважати валідним по відношенню до об'єкта.

5. **Валідність тесту за змістом** – близьке значення за відповідності змісту об'єкту вимірювання; якщо, наприклад, знання предмета включає в себе такі ознаки предмета, як знання конкретних визначень, принципів, термінів, законів, формул і т.п., а тестові завдання дозволяють їх перевірити, то тест називають валідним, тому що його зміст відображає зміст понять. У педагогічних тестах, що використовуються для перевірки знань, валідність за змістом має вирішальне значення.
6. **Види контролю** – за місцем у навчальному процесі розрізняють поточний, проміжний, тематичний і підсумковий види контролю.
7. **Види тестових завдань** – перелік тестових завдань, кожне з яких має свою специфіку у способі побудови поля запитання і поля відповіді; розрізняють закриті і відкриті групи тестових завдань, а серед них – завдання на доповнення, на вибір із сукупності, на інтерпретацію тощо.
8. **Вимоги до контролю навчально-пізнавальною діяльністю студентів** – індивідуальних підхід, систематичність контролю, необхідність володіти достатньою кількістю даних для оцінювання знань, оцінки тільки за фактичні знання, єдність вимог викладачів до оцінювання знань студентів, оптимізація контролю знань студентів, гласність контролю, всебічність контролю, тематична спрямованість контролю, дотримання етичних норм, професійна спрямованість контролю.
9. **Виховна функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – сприяє спонуканню студента регулярно готуватися до занять, вихованню моральних якостей, адекватної самооцінки, дисциплінованості, самостійності, почуття відповідальності; перевірка й оцінювання знань допомагає студентові самому оцінювати свої знання і

здібності, що сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання.

10. **Всебічність контролю знань, умінь і навичок студентів** – вимога до контролю ЗУН, що передбачає перевірку й оцінювання теоретичних знань, здатності застосовувати на практиці вміння та навички, здобуті під час навчання.
11. **Гласність контролю знань, умінь і навичок студентів** – вимога до контролю ЗУН, що полягає в ознайомленні студентів з результатами перевірки знань, обґрунтуванні виставленої оцінки, переваг чи недоліків відповіді.
12. **Гомогенний тест** – тест, у якому всі тестові завдання мають одну форму. При цьому тест буде гомогенним за формою.
13. **Графічні контрольні роботи** – метод письмового контролю, що застосовується під час вивчення всіх предметів крім фізкультури і співів.
14. **Державна атестація випускників** – перевірка якості професійної підготовки випускників за освітньо-професійними програмами згідно державного стандарту і стандарту вищого навчального закладу; проводиться шляхом державних екзаменів, захисту кваліфікаційних, дипломних і магістерських робіт, здійснюється державною екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією після завершення навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або якомусь його етапі з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам освітньої (кваліфікаційної) характеристики.
15. **Державний іспит** – комплексна перевірка знань студентів з дисципліни, передбачених навчальним планом, за білетами, складеними відповідно до навчальних програм та за методикою, визначеною вищим навчальним закладом.
16. **Державний екзамен з напряму підготовки** – форма перевірки якості професійної підготовки фахівців певного

напряму на основі галузевого стандарту і стандарту вищого навчального закладу.

17. **Дипломна робота** – вид наукового самостійного дослідження студента вищого навчального закладу, який одержує повну вищу освіту. На основі аналізу дипломної роботи встановлюється відповідність виявлених фундаментальних і спеціальних знань та вмінь щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), освітньо-кваліфікаційному рівню «спеціаліст»; заключна робота навчально-дослідного характеру, яка виконується студентами, які закінчують університети, економічні та інші гуманітарні вищі навчальні заклади; у вищих технічних навчальних закладах в окремих випадках за дозволом кафедр допускається замість дипломного проекту захист дипломної роботи теоретичного або експериментального характеру.
18. **Диференційований залік** – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконання індивідуальних завдань (розрахункових, графічних тощо); він планується за відсутності модульного контролю та іспиту не передбачає обов'язкової присутності студента.
19. **Діагностика якості навчального процесу** – системне вивчення параметрів якості навчального процесу у вищому навчальному закладі, що дає змогу своєчасно внести корективи у хід навчання і забезпечити необхідний рівень якості навчального процесу.
20. **Діагностична функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – виявлення знань, умінь і навичок студентів, а також наявних у них недоліків, з'ясування їх причини і віднайдення шляхів усунення.
21. **Діагностичність тесту** – діагностична правильність, ступінь точності, з якою результати тестування роблять можливою оцінку стану – досягнення студентами освітніх

завдань; перевіряється шляхом порівняння результатів тестування з результатами якогось іншого вимірювання, проведеного паралельно, діагностична точність якого відома.

22. **Додаткові запитання** – запитання, що формулюються для уточнення того, як студент розуміє певне питання, формулювання, формулу тощо.
23. **Допоміжні запитання** – запитання, спрямовані на виправлення помилок, неточностей.
24. **Дотримання етичних норм контролю знань, умінь і навичок студентів** – вимога до контролю ЗУН, що полягає у вірі викладача в можливість студентів навчатися, вмінні переконати їх у цьому; в допомозі в подоланні труднощів, дотриманні педагогічного такту (доброзичливість і делікатність), відчутті міри в заохоченні та покаранні тощо.
25. **Екзаменаційна сесія** – період часу, відведений за графіком навчального процесу у вищій школі для підсумкового контролю якості навчання студентів; екзаменаційна сесія проводиться за умов повного виконання навчального навантаження, передбаченого навчальним планом.
26. **Екзамени (іспити)** – одна з форм підсумкового контролю якості вищої освіти, перевірки знань, умінь і навичок учнів, студентів або службовців; система державних екзаменів вперше виникла у Китаї на межі I і II ст. н. е., застосовувалась як форма допуску до певних державних посад. У Європі екзамени були запроваджені у середньовічних університетах для здобуття наукового ступеня: бакалавра чи магістра; до XIX ст. система екзаменів існувала в усіх європейських країнах; у вищій школі існують вступні, переводні та випускні державні екзамени; кількість екзаменів в сесії не повинна перевищувати 5.

- 27. Єдність вимог викладачів до оцінювання знань студентів** – вимога до контролю ЗУН, що передбачає врахування ними державних стандартів з підготовки спеціалістів; вимоги до аналізу й оцінювання мають бути єдиними і відповідати кваліфікаційним характеристикам, чинним навчальним планам і програмам, сприяючи посиленню особистої відповідальності студентів за якість своєї початкової праці; дотримання цієї вимоги сприяє уникненню надмірної вимогливості чи поблажливості в оцінюванні знань.
- 28. Залік** – форма підсумкового контролю якості навчального процесу у вищому навчальному закладі; залік передбачає бінарну (зараховано – не зараховано) або диференційовану систему оцінювання; за бінарною шкалою залік вважається складеним, якщо студент опанував заздалегідь визначену сукупність знань і вмінь; при диференційованій шкалі рівень навчальних досягнень студента визначається відповідно його зусиллям і виставляється відповідна оцінка; в екзаменаційній сесії не може бути більше, ніж 6 заліків.
- 29. Залікова книжка (матрикул)** – документ студента ВНЗ або спеціального навчального закладу, який засвідчує рівень та результати набуття студентом освіти по роках навчання; до залікової книжки заносять усі дисципліни, включені до навчального плану (з зазначенням обсягу в академічних годинах), проставляються екзаменаційні оцінки і відмітки про заліки, оцінки з виробничої й навчальної практики, оцінки за курсові і дипломні проекти; в заліковій книжці роблять відмітку про переведення студента (учня) на наступний курс.
- 30. Засвоєння знань** – пізнавальна діяльність, спрямована на оволодіння знаннями, уміннями і навичками; процес засвоєння знань – це психолого-педагогічна сторона навчання, яка включає сприйняття навчального матеріалу, його усвідомлення, запам'ятовування,

узагальнення і систематизацію, а також практичне застосування отриманих знань; важливе місце в процесі засвоєння знань відіграють способи подолання студентами труднощів, що виникають під час пізнавальної діяльності; у результаті правильно організованого і раціонально побудованого процесу засвоєння знань студенти набувають систему знань, у них формується вміння узагальнювати, що складає основу наукових понять.

31. **Змістовий модуль** – це дидактично адаптована система понять (навчальної теми, розділу, виду навчальних завдань), яка створює оптимальні умови для включення особистості в активну пізнавальну діяльність і сприяє соціально-психічному розвитку.
32. **Знання** – результат пізнавальної діяльності індивіда; сукупність ідей людини, засвоєних нею понять, законів, принципів, а також зафіксованих особливостей явищ, предметів; знання можуть бути емпіричними (недостатньо узагальненими) і теоретичними, що відображають об'єктивні зв'язки і відношення; наукові і життєві, усвідомлені і формально засвоєні; споглядально-пояснювальні і дієво-перетворюючі; оволодіння системою знань, що відповідають майбутній спеціальності студентів, – необхідна передумова досягнення успіху в професійній діяльності; студенти повинні формувати високу готовність до ефективного засвоєння і використання своїх теоретичних знань і практичних умінь.
33. **Індивідуальний підхід до контролю знань, умінь і навичок студентів** – вимога до контролю ЗУН, що передбачає виявлення знань, умінь і навичок кожного студента, його успіхів, невдач; рівня самостійності у пізнавальному процесі, характеру труднощів; використання додаткових запитань під час опитування слабших студентів тощо.

34. **Іспит** – форма контролю знань, умінь і навичок; іспит складається за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою; на консультаціях перед іспитом викладач ознайомлює студентів з ними; досвідчені викладачі нерідко проводять іспити за білетами у формі вільної бесіди, що сприяє створенню атмосфери довіри і взаєморозуміння.
35. **Іспит-автомат** – форма контролю знань, умінь і навичок, що часто практикується викладачами щодо студентів-відмінників, які серйозно і систематично працюють протягом вивчення курсу.
36. **Іспит без білетів «з відкритим підручником»** – форма контролю знань, умінь і навичок, що використовується з метою перевірки уміння швидко знайти необхідну інформацію, користуватися додатковою літературою, навчальними посібниками тощо (такий тип іспиту доцільно проводити зі складних і великих за обсягом дисциплін).
37. **Кваліфікаційна робота** – наукова робота, яка є свідченням наявності у студента, який одержує базову вищу освіту і освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», фундаментальних і спеціальних знань і умінь щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), достатніх для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді суспільної діяльності; готується протягом року, захищається студентом перед екзаменаційною комісією; при виконанні кваліфікаційної роботи відбувається закріплення, узагальнення та поглиблення знань, здобутих у процесі вивчення, а також застосування їх до вирішення актуальних педагогічних завдань.
38. **Класифікація тестів за їх призначенням** (класифікація (лат. classis – розряд facio – роблю) – система розподілу предметів, явищ або понять на класи, групи тощо за

спільними ознаками, властивостями), що містить такі групи тестів: тести на визначення рівня інтелектуального розвитку; психологічні тести (предметом вимірювання є психологічні індивідуальності); тести на визначення придатності до професії; педагогічні тести (предметом вимірювання є знання).

39. **Колоквіум** – поширена форма перевірки знань, умінь і навичок студентів; колоквіуми проводяться як співбесіди з окремих питань, визначених викладачем заздалегідь; при підготовці до колоквіуму студентам повідомляють основну та додаткову літературу для опрацювання; колоквіум виконує подвійне завдання: він сприяє вивченню навчального матеріалу і є формою контролю за його засвоєнням.
40. **Консультація** – ефективна форма перевірки знань, умінь і навичок; хоча консультація виконує специфічну функцію, однак вони сприяють нагромадженню необхідної для оцінювання інформації.
41. **Консультація з контрольною функцією** – існує 2 види консультацій з такою функцією: 1. консультації, на яких викладач перевіряє конспекти першоджерел, самостійну роботу над допоміжною літературою, допомагає студентам оформляти необхідні узагальнення; 2. консультації, на яких студенти відпрацьовують пропущені лекції, семінарські заняття тощо.
42. **Контроль** – вид діяльності, що полягає в перевірці чогось, когось і є разом з оцінкою невід’ємним елементом будь-якої діяльності; засіб педагогічного керування навчально-пізнавальною діяльністю студентів, при якому здійснюється регулярне, поетапне оцінювання і коригування підготовки спеціаліста щодо засвоєння знань, умінь і навичок та виховання студентів; діяльність, змістом якої є реалізація системи засобів і форм впливу на того, хто навчається, щоб виявити та проаналізувати рівень навченості на момент контролю; здійснюється для

того, щоб встановити а) рівень готовності студента до сприйняття нових порцій знань; б) напрями стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

43. **Контрольні роботи** – письмові, графічні і практичні роботи, за допомогою яких перевіряються знання, уміння та навички.
44. **Концепція надійності тесту** (концепція (від лат. *conceptio*– система доказів певного положення, система поглядів на те чи інше явище) становить одну з основ суті тесту, а також одну з характеристик його якості; без зазначення надійності тесту – визначення тесту недоцільне; концепція надійності пов’язана з точністю вимірювання і методами підвищення цієї точності.
45. **Кредит** (лат *credit* – він вірить) – числова міра повного навчального навантаження студента з конкретної дисципліни, яка спонукає студентів до вільного вибору навчальних дисциплін та якісного їх засвоєння і є одним із критеріїв порівняння навчальних систем вищих навчальних закладів.
46. **Кредитно-модульна система організації навчального процесу** – модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів).
47. **Курсова робота** – вид наукової роботи студента; курсова робота захищається студентом на засіданні кафедри або перед спеціально створеною комісією; захист курсової роботи сприяє зростанню самостійності студента у їхній науковій роботі, а також формуванню їх як майбутніх спеціалістів.
48. **Магістерська робота** – наукове самостійне завершене дослідження, яке засвідчує наявність спеціальних знань і вмінь, достатніх для виконання професійних завдань і обов’язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних

посад у певному виді суспільної діяльності; заключна робота навчально-дослідного характеру, що виконується магістрантами, які закінчують магістратуру університету, економічні та інші гуманітарні вищі навчальні заклади; на основі результатів захисту магістерської роботи екзаменаційна комісія робить висновок щодо присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти «магістр» особі, яка здобула повну вищу освіту.

49. **Метод контролю за результатами навчання** – метод навчання, який спрямований на визначення якості знань і умінь студентів як результату навчального процесу і відповідності цих результатів державному стандарту якості знань.
50. **Метод сумарних оцінок** – передбачає оцінку групою респондентів запитань за п'ятибальною шкалою (метод запропонований у 1932 році Лайкертом, тому має назву “шкала Лайкерта”)
- a. 5 – “повністю згоден”
 - b. 4 – “згоден
 - c. 3 – “нейтральний”
 - d. 2 – “не згоден”
 - e. 1 – “повністю не згоден”.
51. **Мета контролю** – визначення якості засвоєння студентами навчального матеріалу ступеня відповідності умінь і навичок цілям і завданням навчального предмета.
52. **Міжсесійний контроль** – контроль знань, умінь і навичок студентів, що полягає у контролюванні навчального процесу і період між сесіями і передбачає попередню, поточну і тематичну перевірку.
53. **Модуль** (лат. *Modulus* *міра*) – логічно завершена система теоретичних знань і практичних умінь з певної дисципліни, адаптованих до індивідуальних особливостей суб'єктів учіння, і визначеним оптимальним часом на організацію їх засвоєння.

54. **Навички** — дії високого рівня досконалості, деякі з яких можуть бути доведені до автоматизму; вид поведінки, що набувається твариною за життя і фіксується в індивідуальному досвіді; уміння, набуте досвідом, звичкою, вправами.
55. **Навчальний рейтинг** (англ. Rating – оцінка) інтегральний індекс або комплексний показник якості навчання студента, його розвитку на певному етапі, який визначає не лише якість здобутих знань і умінь з окремих дисциплін, а й систематичність у роботі, активність, творчість, самостійність студента.
56. **Навченість студента** – рівень попередньої підготовки студента; за Б.Г. Ананьєвим – частковий ефект навчання.
57. **Наукове організування самостійної роботи студентів (НОСРС)** – система заходів з упровадження досягнень науки і передового педагогічного досвіду в організуванні самостійної роботи студентів з метою підвищення її ефективності.
58. **Научіння** – процес і результат набуття людиною нового сонсомоторного й інтелектуального досвіду, нових форм поведінки; засвоєння студентом соціального досвіду, професійних знань, умінь і навичок; результатом на учіння є соціалізація особистості студента.
59. **Научуваність** – передбачає сформованість відносно самостійних знань, умінь і навичок, що відповідають певному року навчання (вперше ввів Б.Г. Ананьєв); важливий показник загального розвитку особистості.
60. **Необхідність володіти достатньою кількістю даних для оцінювання знань** – вимога до контролю ЗУН, що означає врахування змісту відповіді студента на запитання, доповнень до відповідей інших на поточному і попередніх заняттях тощо.
61. **Облік фіксація результатів рівня знань, умінь і навичок.**
62. **Ознаки класифікації тестів** – (ознака – риса, властивість, особливість когось, чогось; те, що свідчить

про щось; показник) тести класифікуються за такими ознаками: особливості тестових завдань; форми процедури проведення тестування; спрямованість; використання спеціального обладнання та ін.

63. **Оптимізація контролю знань студентів** – вимога до контролю ЗУН, що передбачає таку методику контролю, яка потребує мінімальних затрат часу і зусиль викладача і студентів для отримання необхідних відомостей.
64. **Освітня функція контролю** – сприяння контролю поглибленню, розширенню, вдосконаленню знань студентів.
65. **Основні запитання** – запитання, що передбачають самостійну розгорнуту відповідь (наприклад, запитання семінарського заняття).
66. **Особливості використання педагогічних тестів** – особливості, що полягають у тому, що вони забезпечують: організацію певної технології навчання (модульність, безсесійність, зростання важливості самостійної роботи); диференціацію та індивідуалізацію навчання (адаптивне навчання, яке залежить від результатів поточного контролю); встановлення на основі різних критеріїв (еталонів) таких видів контролю: тематичного (етапного), рубіжного, поточного, підсумкового, вихідного, державного екзамену.
67. **Оцінка знань і вмінь студентів** – спосіб вимірювання знань і вмінь студентів на основі заздалегідь визначених критеріїв; оцінка може здійснюватися за допомогою різних числових (5-бальної, 12-бальної) або літерних шкал; знання студентів можуть вимірюватися і за допомогою рейтинговою шкали;
68. **Оцінка знань з конкретної дисципліни** за суттю є перевіркою знання кожного навчального елемента. Відповідно до цього знання окремого навчального елемента можна розглядати як елементарне знання.

69. **Оцінювальна функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – передбачає зіставлення виявленого рівня знань, умінь і навичок з вимогами навчальної програми, що забезпечує об’єктивне оцінювання, сприяє кращому навчанню.
70. **Оцінювання знань** – визначення і вираження в умовних одиницях (балах), а також в оціночних судженнях викладача знань, умінь і навичок студентів відповідно до вимог навчальних програм; вимірювання знань, умінь і навичок.
71. **Оцінки тільки за фактичні знання** – вимога до контролю ЗУН, що означає, що оцінка не повинна залежати від ставлення викладача до студента, її обов’язково необхідно вмотивувати, що запобігає невдоволенню осіб, схильних до переоцінки своїх знань.
72. **Перевірка** – виявлення рівня знань, умінь і навичок.
73. **Перевірка та оцінювання знань, умінь і навичок студентів** – структурний елемент процесу навчання, який відповідно до принципів систематичності, послідовності, міцності знань здійснюється протягом усього навчального року; види перевірки та оцінювання знань: поточна, тематична перевірка й оцінювання в процесі навчальних занять.
74. **Письмовий контроль** – контроль, метою якого є з’ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з предмета, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосовувати знання на практиці.
75. **Письмові контрольні роботи** – метод письмового контролю, що використовується під час вивчення всіх предметів, за винятком фізкультури, співів, малювання, креслення і праці; проводяться звичайно після вивчення теми чи розділу курсу, в кінці семестру, навчального року й на екзаменах; виховують у студентів почуття відповідальності, розвивають волю, характер,

самостійність мислення, стимулюючи студентів до використання знань у нових поєднаннях.

76. **Підсумковий контроль** – контроль, що має на меті перевірку рівня засвоєння знань умінь і навичок студентів за тривалий період навчання – семестр, рік, на час завершення курсу навчання і спрямований на виявлення системи і структури знань студентів; виокремлюють семестровий підсумковий контроль і державну атестацію.
77. **Попередня перевірка** – перевірка, що здійснюється з метою виявлення рівня підготовленості студентів до навчання залежно від етапу навчання і місця проведення контролю (наприклад на початку навчального року з метою встановлення рівня знань студентів; перед вивченням нового розділу для визначення питань, що потребують повторення; у процесі підготовки студентів до практичних робіт, до роботи над першоджерелами тощо).
78. **Поточна перевірка** – перевірка, що має на меті отримання оперативних даних про рівень знань студентів і якість навчально-пізнавальної діяльності на навчальних заняттях і розв'язання завдань управління навчальним процесом.
79. **Практичний іспит** – форма контролю, що найчастіше зводиться до виготовлення студентами натуральних об'єктів, їх схем, макетів тощо.
80. **Практичні контрольні роботи** – метод письмового контролю, що використовується під час вивчення фізики, хімії, біології, математики, інформатики, трудового навчання.
81. **Проект тесту** – сукупність тестових завдань, що відтворюють зміст усієї дисципліни. При цьому валідність тесту за змістом забезпечується автоматично.
82. **Професійна спрямованість контролю знань. Умінь і навичок студентів** – вимога до контролю ЗУН,

виконання якої сприяє підвищенню мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів – майбутніх фахівців.

83. **Рейтинг** (англ. rate – оцінювати, визначати клас) – позиція студента в групі за результатами навчання з певного предмета, яка визначається рейтинговим показником; діагностичний метод вимірювання явища шляхом збору суджень і різнобічних оцінок компетентними суддями, експертами якостей учня; дані рейтингу представляються в ординальній числовій системі (порядковій ранговій шкалі), яка використовує лише дві властивості числового ряду; числа цієї системи можуть бути однаковими, а у випадку нерівності – одне з них більше або менше ніж інше; наскільки одне число більше або менше від іншого визначити неможливо, отож, ніякі арифметичні дії з числами ординальної шкали теж неможливі; необхідність ординальної шкали викликана потребою опису властивостей, для яких існує можливість порівнювати лише інтенсивність їх наявності в одних об'єктах порівняно з іншими за принципом “більше-менше”; позиція, яку займає певна особистість або явище за заданою шкалою; на основі рейтингу проводиться оцінка навчальної діяльності, рівня знань, сформованості життєвих цінностей, соціального статусу особистості, престижності професій серед молоді тощо: при рейтингу використовують порядкові шкали.
84. **Рейтинг з дисципліни** – сума всіх рейтингових оцінок, а також заохочувальних і штрафних балів.
85. **Реконструктивні запитання** – запитання, що виокремлюються за рівнем пізнавальної активності і потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах.
86. **Репродуктивні запитання** – запитання, що виокремлюються за рівнем пізнавальної активності, призначені для перевірки і передбачають повторення вивченого.

87. **Розвивальна функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – сприяє розвитку логічного мислення студентів, зокрема вміння аналізувати і синтезувати, порівнювати і узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати, а також мовлення, уваги, уяви, пам'яті тощо.
88. **Самоконтроль** — усвідомлення й оцінка суб'єктом власних дій, психічних процесів і станів; механізм самоконтролю виявляється у готовності перевести дію в інше русло, внести в неї додаткові елементи.
89. **Самооцінювальна функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – сприяє розвитку у студентів уміння самостійно оцінювати власні досягнення, можливості, життєві перспективи, недоліки і проблеми, що є важливою складовою самостійного навчання і самоактуалізації особистості.
90. **Семестр** – частина (половина) навчального року у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах освіти. С. триває біля 16–18 навчальних тижнів, завершується екзаменаційною сесією. Між С. встановлюються канікули. В навчальних закладах деяких зарубіжних країн (наприклад, у ряді навчальних закладів Великобританії і США) прийнято ділити навчальний рік на триместри (кожний – 10–12 тижнів).
91. **Семестровий контроль** – контроль, який згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах проводиться як *семестровий іспит, диференційований залік, семестровий залік*.
92. **Семестровий залік** – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях (планується за відсутності модульного контролю та іспиту і не передбачає обов'язкової присутності студентів).

93. **Семестровий іспит** – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни.
94. **Систематичність контролю** – вимога до контролю ЗУН, що передбачає спонукання студентів до постійної підготовки до занять; систематичне опитування у формі міні-завдань; особливу увагу до слабших, заохочення їх до пізнавальної діяльності на всіх етапах заняття тощо.
95. **Складові контролю за навчальною діяльністю студентів** – перевірка, оцінювання, облік.
96. **Стимулююча функція контролю знань, умінь і навичок студентів** – схвалення успіхів сприяє розвитку у молоді людини мотивів до навчання, до систематичної праці, кращих результатів.
97. **Творчі запитання** – запитання, що виокремлюються за рівнем пізнавальної активності і передбачають застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) для виконання складніших завдань.
98. **Тематична перевірка** – перевірка, що передбачає виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань з певної теми.
99. **Тематична перевірка знань, умінь і навичок студентів** вимога до контролю ЗУН, що передбачає обов'язкове визначення, які саме розділи програми, тема, вид знань умінь і навичок підлягають оцінюванню.
100. **Тест** – стандартизоване завдання що застосовується для одержання кількісної характеристики певних явищ у різних галузях науки; об'єктивне і стандартизоване вимірювання вибірки поведінки; метою тестів є визначення різниці між індивідами або між реакціями одного індивіда у різних умовах.
101. **Тести відкритої форми** – тести, що передбачають короткі вільні однозначні відповіді, які є завданнями без

запропонованих варіантів відповідей, ґрунтуються переважно на відтворенні вивченого матеріалу, або складні (комплексні) відповіді, які потребують розвинутого логічного мислення, вміння аналізувати; використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понть тощо.

102. **Тест-альтернатива** – тест, що вимагає вибору однієї з двох запропонованих відповідей (застосовують його під час контролю таких показників засвоєння, як уміння визначати використання фактів, законів, підводити під поняття, встановлювати причину якогось явища).
103. **Тест-відповідність** – тест, що, як правило, складається з двох частин, між якими слід встановити відповідність (застосовують його для виявлення таких результатів засвоєння, як уміння визначати використання речовин, апаратів, процесів, класифікувати їх тощо).
104. **Тести закритої форми** – передбачають вибір відповіді з певної кількості варіантів (серед таких тестів виділяють тест-альтернативу, тест-відповідність)
105. **Тестова батарея** – сукупність груп тестових завдань (субтестів), що об'єднані в одну психодіагностичну методику і спрямовані на вимірювання різних сторін складних психологічних конструктів
106. **Тестовий контроль** (англ.test –іспит, випробування, дослід) – складова частина системи якості підготовки, в якому використовуються окремі положення вищої математики, основ обчислювальної техніки і програмування, педагогічного менеджменту, методики викладання й основ педагогічної майстерності; використовується для визначення рівня сформованості знань і вмінь з навчальної дисципліни.
107. **Тестові завдання з множинним вибором** – завдання, що передбачають принаймні три можливі відповіді (але не більше п'яти) завдання такого типу доцільно використовувати у тих випадках, коли необхідно

перевірити уміння правильно відтворювати отримані знання. У цьому типі тестових завдань у запропонованих декількох відповідях є правильною лише одна.

108. **Тестові завдання з простим множинним вибором** – завдання, відповідь яких будується за принципом класифікації; їх доцільно використовувати тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу «так-ні»; така форма тестового завдання є проміжною між альтернативними тестовими завданнями та тестовими завданнями з множинним вибором.
109. **Тестові завдання з множинним вибором, побудова відповіді яких використовує принцип класифікації** – використовуються, коли кількість відповідей більше двох; рекомендується використовувати при перевірці умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесі тощо.
110. **Тестові завдання побудовані за принципом комуляції** – завдання, що використовуються для перевірки повноти знань і вмінь; запитальна частина таких завдань має порівняльний зміст, одна з декільком відповідей має бути найкращою, найбільш правильною, найбільш повною, такою, що частіше зустрічається; у запитальній частині рекомендується використовувати вирази «як правило», «звичайно», «найбільш часто», «головна причина», «найчастіше», «частіше над усе» тощо.
111. **Тестові завдання, відповіді яких побудовані за принципом циклічності** – наприклад: І Актуальність адаптації тесту зумовлюється
1. Особливостями контингенту, що випробується та галуззю використання тесту
 2. Галуззю використання тесту та певними умовами
 3. Певними умовами та особливостями контингенту, що випробується

112. **Тестові завдання на відновлення відповідності частин** – модифікації тестових завдань з множинним вибором, що подаються у ряді двох чи більше колонок слів, фраз, графічних зображень, цифрових або літерних позначень; тестові завдання на відповідність (на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, їх взаємозв'язків та знання термінології, позначень, методик тощо.
113. **Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку)** – рекомендується для перевірки вмінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо; при виконанні таких завдань тестований аналізує запропонований матеріал, синтезує його та робить відповідні висновки.
114. **Тестові завдання з множинними відповідями «правильно-неправильно»** –використовуються в ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними (на відміну від тестових завдань з однією найвірнішою відповіддю), не мають жодних відтінків переваги і є категоричними; завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді; така основа може подаватися у формі тверджень, фрагментів тексту, ілюстрацій тощо.
115. **Тестові завдання на визначення причинної залежності** – використовуються при необхідності перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами; запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником «тому що», є повним і чітко сформульованим; тестованому спочатку необхідно визначити, правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва правильні, визначити правильна чи неправильна причинна залежність між ними.

116. **Тестові завдання на відтворення правильної послідовності комбінації** завдання, відповіді яких потребують переструктування даних або елементів будь-якої комбінації; використання таких завдань доцільне у разі тестування знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритмів діяльності, технологічних прийомів тощо.
117. **Тестування** (від англ. test – випробування) – метод контролю, який передбачає набір коротких стандартизованих завдань з альтернативними відповідями, що вимагає вибору з них правильної, а результати таких випробувань підсумовуються в кількісних показниках (на відміну від звичайних екзаменаційних завдань білет-тест – система більш дрібних коротких, взаємопов'язаних між собою загальною логікою контрольних (тестових) завдань, що відповідають певним критеріям якості).
118. **Уміння** — закріплені способи застосування знань у практичній діяльності; засвоєний суб'єктом спосіб виконання дії, який забезпечується сукупністю набутих знань і навичок; уміння формується шляхом вправ і створює можливість виконання дії не тільки у звичних, але й у змінних умовах.
119. **Управлінська функція контролю знань, умінь і навичок студентів (прогностично-методична)** – сприяє визначенню стану успішності студентів, що дає змогу запобігти неуспішності або подолати її; викладач корегує і власну діяльність: змінює методику викладання, вдосконалює навчальну діяльність студентів.
120. **Усний контроль (усне опитування)** – найпоширеніший метод у навчальній практиці, використання якого сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати своїх думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку.

(здійснюється на семінарських, практичних і лабораторних заняттях, а також колоквіумах, лекціях і консультаціях.

121. **Фасетні тестові завдання з частиною, яка змінюється без зміни тематичної спрямованості завдання в цілому**– використовуються з метою запобігання розкриттю тестових завдань відкритої та закритої форм у процесі тестування
122. **Функція** (лат. *functio* – виконання, завершення) – діяльність, обов'язок, робота, призначення.
123. **Функції контролю:** – освітня (навчальна), діагностична, стимулююча, розвивальна, управлінська, виховна, оцінювальна, само оцінювальна.